

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Disputatio VII. De Prædicato Actuum humanorum, quod est Libertas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

ly adæquata actui libero elicito, adæquata inquam inerit, sit per illum omnis libertas, ubi ly adæquata per illum excludit motivum malum; necio cur idem ly adæquata non excludat etiam motivum bonum, secundum vel tertium concurrens ad eundem actum, quod arias probatum.

INSTANT 2. Commune est Dionysii Axio-
ma, *Bonum ex integra causa*: quod ita est acci-
pendum, ut negetur aliquam relate ad aliquod
objectum bonitatem moralem, posse conveni-
re actui, cui convenit aliqua ratio malitiae, im-
putabilis operanti propter eundem actum:
quia actus ut habeat bonitatem aliquam mora-
lem, relate ad aliquod objectum, necesse est ut
placeat Deo: nullum autem objectum potest
placere Deo prout conjunctum cum objecto
alio malo.

RESPONDE TUR. Bonum positum in Axio-
ma est bonum sine addito, si sine addito, ergo

simpliciter bonum: non negamus autem bo-
num simpliciter, esse ex integra causa: hinc &
prædictum actum non dicimus esse bonum sim-
pliciter; cæterum quid repugnat esse aliquod
bonum secundum quid? & si in physicis datur
sanum secundum quid, coloratum secundum
quid; si in Logicis & Animasticis dantur for-
malitates attingentiarum diversi objecti, intra
eandem entitatem actus: demonstrabile item
secundum quid: cur non dabitur etiam bonum
secundum quid? Quod ipsum in hoc fundatur:
quia fieri potest ut duo aliqua inter se conju-
gantur, neque tamen unum agat in aliud, de-
struatque ipsum: consequenter ut se duo illa
compati possint, non apparent autem quomodo
motivum malum, agat in motivum bonum.
Quod si datur bonum secundum quid, non de-
bet dari ex integrâ causa, hoc ipso enim non es-
set bonum secundum quid, si esset ex integrâ
causa.

DISPUTATIO VII.

*De Prædicato Actuum humanorum, quod est
Libertas.*

Voluntatem humanam libertate pollere probant contra hæ-
reticos Controversistæ, & præ-
statum est in Ethicis. Et certè
nullæ deberent assignari pænae
pro male factis, & nulla præ-
mia, si nemo libertate peccat, sed necessitate.
Nullusque virtuosus est, si necessariò talis est.
Ut reliqua explicentur.

PRÆMITTO 1. *Spontaneum & Liberum rigo-
re loquendo distincta esse.* In primis ratione sub-
jectorum quibus convenient: nam spontaneum
etiam brutis convenient: liberum non convenient,
ita Aristoteles 3. Moral. c. 4. *Eius, inquit, quod
spontaneum vocant, participes sunt pueri & anti-
mentes alii.* Item distinguuntur ratione termino-
rum quibus opponuntur: spontaneo enim
opponitur coactio & violentia, non opponitur
necessitas: & ita sponte canis appetit cibum,
hoc est non coacte nec violente; & tamen ne-
cessario: liberum autem opponitur necessario
& coacto.

PRÆMITTO 2. *Spontaneum appropriari in-
terdum enti rationali:* ut illud appropriat Ari-
stot. 3. Moral. c. 3.

PRÆMITTO 3. *Libertatem posse à nobis conci-
pientium quod in re est, & sic non aliud est, quam
potest libera: vel ipsum exercitum liberta-
tis.* Secundò possumus concipere libertatem
quam formalitatem quandam ex modo con-

cipendi concrecentem cum potentia & actu,
facientemq; concretum hoc, quod est liberum,
formando scil. illud & differentiando. In hac
posteriori consideratione vix aliqua de libe-
rute attingentur. Ut sub priori consideratione
explicetur. Sit

QUÆSTIO I.

De Libertate secundum se.

QUAREMUS in primis, quid definitivè Libe-
ratis? Deinde, an esse liberum sit prædica-
tum essentiale & intrinsecum actui?

DIFFICULTAS I.

Quid definitivè Libertatis?

DIENDUM est. *Definitivè Libertatem esse
Potentiam, que positis omnibus prærequisitis
ad operandum, potest agere, vel non agere oppositum.* Si autem displicat ista enumeratio: sufficiet di-
cere quod libertas sit Potentia, positis omnibus
prærequisitis indifferens ad operandum. Si au-
tem spectetur libertas in actu, tunc sic definie-
tur, quod sit actus, qui positis omnibus præ-
requisitis ad operandum, poterat non esse.

PROBatur 1. Definitio Auctoritate.

1. AUCTORITAS est. Aristotelis ex 9. Me-
taph. c. 5. & c. 7. inquit: *Cui nihil addendum tol-
lendum ve sit, ut agere vel non agere possit.* 3. Ethic.
c. 5. *In quibus, inquit, in nostra potestate situm est
agere,*

P.
MLO
WSKI
Act. Z.
VI

agere, situm est etiam non agere, & in quibus non agere simili etiam modo agere. Cap. etiam 7. dicit: Ea est in nostra potestate, in quibus, inquit, non solum agere, sed etiam non agere possumus, ita ut tam Non, quam Etiam, juris nostris & arbitrii.

2. AUCTORITAS S. Thomae ita in Philosophicis commentando. 3. Eth. c. 5. Le. c. 2. Si operari, inquit, est in nostra potestate, oportet etiam quod non operari sit in nostra potestate: si enim non operari non esset in potestate nostra, impossibile esset nos non operari: Ergo necesse esset nos operari: & sic operari non esset in nobis, sed in necessitate. Quæst. etiam 22. de veritate, Art. 6. Secundò, inquit, voluntas est indeterminata respectu actus: quia circa objectum determinatum potest uti actu suo cum voluerit, vel non uti. Et ibid. ad 1. Ipsa, inquit, voluntas determinat sibi suum velle, & ideo quamvis esse sit immutabile, tamen velle indeterminatum est, ac per hoc in diversa flexibile. Quæst. 6. de Malo. Quærit an elecio sit necessaria? Respondeo, inquit, dicendum quod quidam posuerunt, quid voluntas hominis ex necessitate moveatur ad aliquid volendum, nec tamen ponebant, quod voluntas cogetur, non enim omne necessarium est violentum, sed solum id cuius principium est extra. Vnde & motus naturales inveniuntur aliqui necessarii, non tamen violenti &c. hac autem opinio est heretica. Et ibidem q. 3. ad 5. Dicendum, inquit, quod voluntas cum sit ad utrumlibet per aliquid determinatur ad unum, nec oportet hoc esse aliquid agens extrinsecum. En. S. Thomam agnoscentem determinationem ab intrinseco. Et ibidem q. 13. art. 2. ad 3. & art. 6. similia habet.

In sua Theologia 1. p. q. 83. a. 3. in corpore. Proprium, inquit, liberi est electio: ex hoc enim liberi arbitrii esse dicimus, quod possumus unum recipere, alio recusare. Prima 2. q. 10. a. 4. Quia agitur, inquit, voluntas est actuum principium, non determinatum ad unum, sed indifferenter se habens ad multa; sic Deus ipsam moveat, quod non ex necessitate eam ad unum determinet, sed remanet motus ejus contingens & non necessarius, nisi in iis ad quæ naturaliter moveatur. Similia habet ibid. q. 13. a. 2. ad 3. Et ibid. q. 9. a. 6. ad tertium: Deus moveat voluntatem, sicut universalis motor, & sine universalis motione homo non potest aliquid velle, sed homo per rationem determinat se ad volendum hoc vel illud. Similia habet in secunda secundæ q. 6. a. 4. Et in 2. Dist. 25. q. 1. a. 1. ad 3. Qui locus recitatur in prima parte, censeturque inter efficaces. Similia habet 1. contra Gentes, c. 66. & 88.

3. AUCTORITAS est Augustini.

1. Locus sit de Actis cum Felice L. 2. c. 4. Habet, inquit, quisq. in voluntate, aut eligere, que bona sunt, & esse arbor bona, aut eligere, que mala sunt, & esse arbor mala. Et ibidem c. 3. Esset autem liberum arbitrium atque inde peccare quenquam si velit, non peccare si nolit, non solum in divinis Scripturis, quas non intelligitis, sed etiam in verbis ipsius Manichæi tibi probo. Similia habet c. 5. qui enim

servare legem non vult, in potestate ejus est si velit. Et paulò infra: Hoc ergo quod in eorum voluntate est, ut nolint, peccatum est, & certè sine aliqua necessitate.

2. Locus ex Homil. 12. de 52. Deo auxiliante nostrum est, vel eligere vel repudiare quod suggerit (supple Sathan) similia habet de duabus Animabus contra Manich. c. 12. & c. 15. Retract. ubi voluntatem seu liberum arbitrium dicit esse motu in animi liberum ad faciendum, vel non faciendum. Epistola item 46. lib. 22. contra Faustum, & lib. de Gratia & Libero arbitrio per plura cap. 1. 2. 4. 8. 78. ubi citato cap. 2. ait. Nempe, ubi dicitur noli hoc, & noli illud: Vbi ad alii quid faciendum vel non faciendum in Divinis m. nitis opus voluntatis exigitur; satis liberum demonstratur arbitrio.

3. Locus est ex lib. de Prædestinat. & Gratia c. 9. Ita inter se atque homines Deus tempora officia, distribuens ordinavit, ut vocazione ipsius bonorum principia sumeremus: Vocati autem ag. illuminati vias mandatorum Dei boni ingenit intelligentia nosceremus, & eas libero vel eligemus, vel relinquemus arbitrio.

4. Locus est lib. 3. de Libero Arbit. cap. 3. Quidquid sit quando volumus, & non sit quando nolumus, liberum est.

5. Locus est ex lib. de Gratia Christi c. 18. Habet posibilitatem utriusq. partis a Deo infinitam. Similia habet L. 1. contra Julianum. Ex quo autem homo incipit uti libertatis arbitrio, & peccare & non peccare potest.

6. Locus est ex lib. de Prædest. Sanctorum c. 5. Non quia, inquit, credere vel non credere non est in arbitrio voluntatis humanae, sed in electis paratur voluntas a Domino. Ad quod alludit L. Retract. 1. circa lib. 3. de Libero arbitrio c. 16. Quid, inquam, quisque secundum & amplectendum eligat, in voluntate se possum constitut.

7. Locus est, lib. 1. contra Julianum cap. 4. Victoria, quæ peccatum vincitur nihil aliud est, quam donum Dei in isto certamine adjuvantis Librum arbitrium. Et Epist. 89. Neque enim voluntatis arbitrium ideo tollitur, quia juvatur, sed ideo juvatur, quia non tollitur.

Quando autem August. videtur negare Librum arbitrium, non negat illud in quantum importat potentiam animæ ad utrumlibet indifferenter; sed in quantum non habet expeditem sui usum propter impedimenta, vel sponte, vel aliunde, hoc est a concupiscentia posita. Unde lib. de Gratia Christi c. 25. explicans, quomodo & velle & operari Deus operetur in nobis: Non quia, inquit, nos non volumus aut nos non agimus, sed quia sine ipsis adjutorio nec volumus aliquid boni nec agimus.

PROBATOR 2. Ratione: Si non consistet Libertas in illa indifferencia, consistet in negatione coactionis, quamvis cum hoc sit, quod necessariò velit; ut volunt nupeti hæ-

tic Janenista, & ante eos Calviniani. Sed libertas non stat in illa negatione coactionis: quodipsum ordinariè probatur: quia Beati non coguntur amare Deum, & tamen illum non liberant. Intellectus supposito assensu præmissarum non cogitur ut assentiat Conclusio- nis coactionis enim & invitum, in hoc genere coin- cident, non invitus autem intellectus assentitur Conclusio. Et certè circa objectum suum versans potentia actu a se profecto, non facit id alia dicerem potentiam sensitivam invi- delectari, si vel semel cum tendentia in objec- tum contemplatum principiis potentia ten- dentis, dicatur stare invitum.

Deinde negatio coactionis videtur esse ali- quod negativum, cum tamen esse libertum sit quod excommuni apprehensione positivum.

RESPONDEBIS. Quod intellectus violentiam revera haberet in assentiendo Conclusio- nis non est potentia necessaria.

CONTRA: Quia præscindendo à questio- ne de voce; Quæro, an cogatur, vel non cogatur intellectus ad assentendum? si cogitur? re- dit argumentum factum. Si non cogitur: Er- go consentit liberè: quod falsum: quidquid sit, indebet dici pati violentiam id quod necessaria est. Deinde etiam potentia necessaria polluit pati violentiam: nam Lapis deorsum etiam projectus cum imperu, violentiam habet, & tamen est potentia necessaria ad motum de- orum: homo item habet potentiam necessaria- rum productivam motus progressivi, & tamen in motu progressivo violentiam patipotest, si protrudatur.

PROBatur 3. Tum quia vel liberum est homini esse liberum, vel non est liberum? neu- trum dicipotest: Ergo neque dicipotest liberum stare in negatione coactionis. Min. pro- totaur, si non est liberum homini ut sit liber, ergo cogitur, ergo contra renisum voluntatis est li- ber. Si autem est liberum illi: Ergo non cogi- tur ut sit liber: quod ipsum non cogitur ut si li- berum rogo fensum haberet: si enim dicas, non cogit homo se, ut sit liber; ridiculum est: nam pro illo priori, quo debet poni homo, debent pre- intelligi principia productiva illius, adeo- que productiva illius in esse liberi: non suppo- nitur autem ante positionem hominis, homo non se cogens ut sit liber. Non etiam potest dici, quod Deus non cogat hominem ut sit li- ber, adeoque liberè est liber: quia si id verum est, tunc hujus propositionis, homo est liber, fensus erit, hominem non cogit Deus, ut sit li- ber: quod dici non potest. Ponamus enim, quod cogat Deus hominem; vel erit liber, vel non: Sinon erit liber, ergo falsum est illum co- gitur sit liber: Si autem erit liber: Ergo cum coa- ctione sit libertas. Tum, quia possibilis est ta- lis libertas quæ sit cum indifferentia, & cur non erit nostra? Tum, quia quando aliquid in

rationalibus sit contra renisum voluntatis, illud est coactum & tollit libertatem: tunc quæro, ille renisum voluntatis, vel supponit potentiam liberam vel non supponit? Si non supponit: Ergo nec facit: quia nullus actus in eo esse consti- tuit potentiam, quod ab ea participat: atque ita cum renisum voluntatis sit liber, debet suppone- re potentiam à qua proficiscitur liberam: Si sup- ponit potentiam liberam: Ergo datur libertas ante elicitum renisum voluntatis, contra quem agit coactio.

Neque valet si dicas, quod sola actualis liber- tas consistat in negatione coactionis, non autem ipsius potentiae. Non enim est major ratio u- nius quam alius: & si libertatem actus salvas per indifferentiam, salvare poteris & potentiae li- bertatem. Tum, quia falsa est hæc affirmati- va, omne necessarium habet indifferentiam ad utrumlibet, alias & objecta haberent indifferentiam: Ergo vera est hæc, nullum necessarium habet indifferentiam ad utrumlibet, quia in propositione necessaria, si sit affirmativa falsa, debet esse vera negativa. Posita veritate illius negativæ, vera erit opposita hæc alia diversæ appellationis, omne scilicet contingens habet indifferentiam ad utrumlibet: Quæ simul est contraria illi negativæ nullum necessarium ha- bet indifferentiam ad utrumlibet. Cum autem omne liberum sit contingens, omne etiam liberum habebit indifferentiam ad utrumlibet. T. q. per oppositos non paucos in idem coinci- dere deberet non coactum & naturale: dicunt enim non esse liberum quia est naturale vivere animam: & tamen hæc duo communi etiam apprehensione differunt.

DIFFICULTAS II.

An Libertas sit prædicatum essentiale?

PRÆMITTO 1. *Non esse questionem de acto*
Liber reduplicative accepero: Nam certum
est quod illi esse liberum sit essentiale, sicut es-
sentiale est accidenti esse accidens.

PRÆMITTO 2. *Sensum questei hunc esse; An*
esse liberum dicat prædicatum aliquod intrinsecum,
quod non dicit actus necessarius, consequenter an
actus liber idem in entitate possit vel potuerit esse ne-
cessarius.

PRÆMITTO 3. *Sentire Hurt. & cum eo Espar-za aliosque, essentiale esse actui libero libe-*
*ratem. Negat uterque Suarez, Valquez, Arria-*ga, Oviedo.**

Punctum Difficultatis 1.

Proponuntur Argumenta utriusque par-
tis. Negativa partis.

1. RATIO est. Quæ utitur Rec. Suar. quia Libertas actus dicit in obliquo requisita ad se, qualis est advertentia, decretum conditionatum, concursus indifferens: hæc autem

P. sunt

P.
ALOD
WSKI
A. et Z.
VI

sunt extrinseca actui, & possunt variari illo persistente: & ita actus qui incepit sine advertentia, potest continuari cum advertentia.

RESPONDERI potest. Retorquendo Argumentum. Relationi terminus est extrinsecus in sententia ipsius Recent. Suarez. nunquid ne jam relatio persistere poterit variato termino? Facile item negabunt Oppositi, quod idem actus fieri possit cum advertentia & inadvertentia, dicentes similes esse, sed non cosdem. Et licet differentias istas in ipso exercitio actus, potentia qua elicere actum, discernere non possit, negabunt tamen quod in re, idem erit actus.

2. RATIO est quia utitur Arriaga: Actus liber libertate contrarietatis, non differt a necessariis quoad speciem, ergo saltem libertas contrarietatis non est actui essentialis: Ergo ne libertas contradictionis. Antecedens probatur, quia idem est amor Dei sive habeas paratum concursum ad odio habendum, sive non.

RESPONDERI potest. Quia cum necessitate quoad speciem stat adhuc libertas contradictionis: Hæc ipsa erit actui essentialis. Probatio etiam Anteced. ex dictis negatur.

INSTANT idem. Da rae determinari ad actum amoris vel odii, ita ut alterutrum necessarii elicere debeam. Petrus autem determinetur non nisi ad amorem, ille amor tam est mihi liber, quam Petro.

RESPONDETUR. Hoc ipsum esse quod negant Oppositi, ulteriusque probandum fuisset.

3. RATIO est Oviedi. Actus Liber est ille, qui provenit a principio indifferenti, sed est extrinsecum actui libero provenire ab hoc principio: quia actui amoris supponere ex parte principii duplum cognitionem, unam quæ ducit ad amorem, aliam quæ ad odium, per accidens est; scilicet illa quæ ducit ad odium; dicens enim ad odium non influit in amorem, sed ab eo retrahit.

RESPONDETUR hoc Argumentum multum probare; Quia probat etiam actui libero, quæ liber est, non esse essentiali libertatem; quia in illum non influit per se cognitione, quæ retrahit ab obiecto. Directe etiam Responderi potest. Actui scilicet amoris quæ amor est, accidentale esse, immo impertinens supponere cognitionem, quæ dicit v. g. ad odium; non tamen aetui libero, sub formalitate liberi.

Addo, quod cogitatio inclinans ad amorem non juvet cogitatione retrahente ab amore, per modum principii motivi, juvatur tamen a cognitione retrahente ab amore, per modum principii in esse liberi actus constitutive. Sic v. g. species impressa ut concurrat ad hanc speciem actus potius, non juvatur a potentia vitali, licet in ratione ponentis actum vitali juvet a potentia vitali. Et universaliter fieri potest ut duo principia concurrentia ita se habeant

ut unum non juvet aliud, in una ratione, juvet in alia.

4. RATIO ejusdem est. Idem actus qui procedit a voluntate Dei, & decreto ejus indifferente, procedere potest a decreto ejusdem determinato. Quia decretum Dei applicat omnipotentiam, nec ipsa per se influit: Ergo sive omnipotentia ex vi hujus, sive ex vi illius decrei applicetur; idem erit principium immediate attingens effectum: Ergo nec variabatur actus. Quia quotiescumque principium immediate attingens effectum est omnino idem, effectus potest esse idem. Addit, decretum applicans omnipotentiam habet se ita, sicut in auctoritate loco motiva applicans ad deambulationem: sed eadem erit deambulatio, sive ab hac, sive ab illa voluntate applicetur: Ergo eadem erit voluntas ab hoc, sive ab illo decreto omnipotentia applicetur.

RESPONDETUR. Voluntatem Divinam non esse causam immediatam effectus, sed non nisi applicativam ad effectum. Ceterum ipsa omnipotentia continet diversos concurrendi modos, hinc ex ea potest sequi nunc liber, nunc necessarius actus. Principium illud: quæcumque est causa immediata idem est effectus, tunc solum verificatur, quando eodem modo agit causa: negabunt autem oppositi, eodem modo acturam omnipotentiam in casu productionis actus necessarii. Instantia de deambulatione non tenet, quia illi utpote actui externo, nunquam primitiva libertas convenire potest.

INSTANT idem. Non implicat contradictionem ut prædeterminet Deus efficaciter voluntatem ad ponendum actum, quem prævidit posse libere a voluntate fieri: Ergo idem actus qui est liber potest esse necessarius. Antecedens probatur, si id non posset fieri, ideo non posset, quia ille actus per se & essentialiter dependet a decreto indifferenti: vel ideo non posset fieri, quia & esset necessarius, utpote procedens a principio determinato, & simul esset liber extrinseco, & natura sua: neutra ex his repugnat sequitur: non prior, quia actus immediate non penderet a decreto Dei. Non sequitur etiam secunda repugnantia, quia ille actus non procederet a principio determinato, & etiam ab indifferenti: Ergo non sequeretur illum fore necessarium & liberum.

RESPONDETUR. Non eundem actum, sed similem aliquo modo a Deo prædeterminandum. Et licet a decreto secundum se spectato non penderet actus liber, penderet tamen ab illo prout applicante omnipotentiam. Negabunt etiam quod idem omnino actus sit futurus necessarius: diceturque illam prædeterminationem implicare: quia ex vi essentiali sua, quæ nondum manet confutata, depositit actus liber, ne prædeterminetur.

INSTANT 2. Idem. Sequitur ex oppositi-

R.
THA
ziano
Rom
T.

sententia, quod actum liberum quem habui in instanti praecedenti, & jam illo careo, non poterit Deus de potentia sua absoluta ad hoc usque instantis conservare non producta alia coniunctione novo: Sequela probatur, vel Deus erat conservatus illam volitionem liberam, vel necessariam respectu voluntatis: non necessariam; quia contra oppositos volitio de libera transiret in necessariam: non etiam servabit illam liberam, quia in tantum Deus potest conservare liberam volitionem, quatenus potest applicare principia indifferentia, ex vi quorum libere ponatur a voluntate: quod tamen jam eocatu non esset; quia & omnipotencia, & decreta, non nisi esset ad unum determinatum.

R E S P O N D E T U R. Sicut Deus sine ulla prædeterminatione potest facere, ut homo consenserit quantumvis datis principiis non necessitatis; quæ alias explicata, ita poterit facere, ut etiam fiat conservatio actus positus, etiam principiis indifferentibus.

I N S T A T 3. Idem. Ad omnem volitionem ad quam est libera voluntas cum his cogitationibus & comprincipiis creatis, est etiam liber Deus suppositis iisdem principiis: Ergo libertas non est intrinseca actioni.

R E S P O N D E T U R. Quando Deus dicitur esse liber respectu volitionis liberæ; non est iste sensus, potest Deus facere ne sint causæ indiferentes, maneat tamen idem effectus liber; alias posset etiam Deus prædeterminare, ut nonnisi liber actus fiat; quod tamen alias refutatum maneat; sed sit nonnisi hic sensus, quod nemo necessiter Deum, ut à parte sua ponat omnia quæ ad libertatem requiruntur.

5. R A T I O est. Actus Liber est ille qui possit omnibus prærequisitis potuit esse & non esse: Ergo ex eo præcise potest intelligi hic actus liber quod processerit à voluntate cum omnibus prærequisitis, ita ut talis actus potuerit esse & non esse.

R E S P O N D E T U R. Conc. Totum, & Neg. quod hoc ipsum posse esse & non esse non sit intrinseca actui, vel quod sequatur posse illum etiam esse necessarium.

Affirmativa Paris.

A R G U M E N T U M est. Desumptum ex Paritatibus.

1. P A R I T A S est. Vitalitas est intrinseca actui: Ergo & libertas.

R E S P O N D E T U R. Neg. Ant. nam etiam libet ab intrinseco quod ponitur in definitione actus vitalis, est aliquid extrinsecum, licet intrinseco requiritum.

2. P A R I T A S. Potentia libera differt essentialiter à potentia necessaria: Ergo & actus liber differt essentialiter à necessario.

R E S P O N D E T U R Ant. In sententia identificante sibi potentias falsum est; si ly essentialiter

importet etiam alietatem entitatis. Quod si per ly essentialiter intelligatur quidem differentia per definitiones, sicut duæ illæ potentia distinctas habent definitiones, ita & actus liber & necessarius distinctas etiam habebunt definitiones. Sed negari potest, quod definitionibus distingui non possint, quamvis non sit essentiale prædicatum libertas & intrinsecum, ad eum modum, quo relatum & non relatum distinguuntur essentialiter, & tamen terminus non est quid simpliciter intrinsecum relationi, sed nonnisi extrinsecum intrinsecè requiritum.

3. P A R I T A S. Idem actus intellectus non potest esse deliberatus & indeliberatus; Ergo necidem potest esse liber & necessarius.

R E S P O N D E T U R. Negando Cons. quia esse actum deliberatum nihil aliud est: quam ly: Ego advero: esse autem actum indeliberatum nihil aliud est, nisi esse ly: Ego non advero: quæ duo non possunt esse idem. Quia autem similis repugnantia non ostendetur in actu libero & necessario, sit ut idem actus, possit esse necessarius & liber.

4. P A R I T A S est. Non potest esse eadem propositio vera & falsa. Ergo.

R E S P O N D E T U R. Anteced. in aliquo sensu falsum esse, de quo in Logicis. Deinde si idem actus de eodem objecto, & ratione omnium reliquarum circumstantiarum esset verus & non verus, sequeretur contradicatio, quæ non sequeretur si idem actus esset liber & necessarius ob mutationem extrinsecatum circumstantiarum. Utrique paritati allata per id etiam potest responderi, quia sicut non potest manere eadem relatio variatò termino, licet terminus non sit quid intrinsecum relationi; ita nec erit necesse ponere inter istos duos actus necessarium scil. & liberum differentiam ratione extrinsecorum, cum salvare possit ratione extrinsecorum, licet intrinsecè requisitorum.

5. P A R I T A S est. Perfectio est intrinseca actui; esse etiam malum, est etiam intrinsecum actui: Ergo & libertas erit prædicatum intrinsecum.

R E S P O N D E T U R. Non omnes malitias esse intrinsecas actui: Perfectionesque connotative explicabiles suum connotatum non important tanquam quid intrinsecum, idem in præsenti dicendum.

2. A R G U M E N T U M est Hurt. Actus liber est objectum specialis complacentiæ vel disiplientiæ Divinæ, quale objectum non est actus necessarius: Ergo liber, habet aliquam intrinsecam perfectionem quam non habet necessarius. Antecedens probatur, quia aliæ non præmieret Deus actum bonum liberum, nec puniret malum, si non esset verum Antecedens, & tamen ad præmium & vituperabilitatem supponitur libertas.

R E S P O N D E T U R. Communiter duplia esse Entia circa quæ versatur complacentia; alia quidem simplicia & absoluta; qualis est entitas, Angelus, qui simplex cum sit, propter suam perfectionem placet Deo. Alia autem quæ placent, sunt composita, & ea quæ sic placent non placent propter perfectionem quam habent singula seorsim accepta, sed prout conjuncta reliquis. Sic pulchritudo non est quid simplex, sed quoddam aggregatum ex pluribus, & pulchritudinis partes non placent secundum se, sed secundum quod conjunguntur ceteris: nam idem natus si esset in fronte breviore, & in facie curtiore non placeret; in proportionata autem facie placet: idemque proportionaliter applicari debet ad displicantiam: nam is natus qui displicet sub fronte parva, placeret sub magna. Quod dicitur de complacentia vel displicantia in ordine physico, dici potest, de displicantia in ordine moralis: sic Iesus carnium, qui secundum se spectatus placere potest, si fiat die Jovis, displicet si fiat die Veneris. Porro in ipsis quæ displicantia, vel complacentia sunt objectum, suntque ex pluribus composita, fieri potest, ut unum seorsim spectatum amabile sit, conjunctum cum altero odibile; sic idem cibus, si apponatur sapit, si misceatur cum altero desipit, ita & propositio boni placere potest, conjuncta cum amore mali displicet.

R E S P O N D E T U R 2. Concessio Ant. Neg. Conf. Quia ad hoc ut aliquid reddatur dignum odio non est necesse tanquam aliquid intrinsecum dicere illud objectum odibilitatis: Sed sufficit dicere tanquam aliquid necessarium conexum. Unde etiam quando aliquid de novo displicet, non est necesse advenire aliquid mali in se: Sed sufficit ut in coniuncto illo, resultet aliquid, quod sit odio dignum, quamvis non omnia seorsim sumpta, sint odio digna.

I N S T A B I S 1. Cum actus liber per nos compleatur etiam advertentia, propositio ipsa non dicetur mala, sed sola actio voluntatis. Cujus ratio non potest reddi nisi quod intrinsecam malitiam habeat actus liber, quam non habet advertentia.

R E S P O N D E R I potest. Advertentiam in se ipsa, esse quid commune ad bonum & malum, utque compleatum ex advertentia & ratione, reddatur malum, ponitur determinatio ab ipso met actu voluntatis. Et sicut per rectum non est claudus, quamvis determinetur ad claudicationem a pede curvo; nec Deus est causa peccati, quia concursus illius, & voluntas sancta non determinat ad peccatum, sed ipsa causa secunda determinat se ad illud; ita etiam cum rationem determinantis habeat actus voluntatis, vel sequens advertentiam; vel post advertentiam continuatus, sit ut soli illi tribuatur malitia.

3. A R G U M E N T U M est. Procedere a voluntate, a cognitione indifferenti, itemque con-

cursu, sunt hæc omnia essentialia actus liberis. Ergo & libertas.

R E S P O N D E T U R. Hæc omnia esse non nisi quid extrinsecum intrinsecè requisitum.

4. A R G U M E N T U M est. Ratio liberi in actu, est ipsa actio, quæ est quid intrinsecum sibi.

R E S P O N D E T U R. Ratio liberi secundum id quod dicit in recto esse quid intrinsecum; non autem secundum ea, quæ dicit extrinsecè, & in obliquo.

5. A R G U M E N T U M. Si non sit libertas intrinsecum quid actui, non habebunt potioritatem libertatem actus interni, quam externi.

R E S P O N D E T U R. Fore adhuc rationem: quia externæ actiones proficiscuntur a principio ad unum determinato, nec sunt capaces primitivè participandi illud extrinsecum prædicatum libertatis, sed illud participant non nisi mediante actu interno.

I N S T A B I S. Principium liberum reducit ad actum secundum per operationem liberam formaliter. Ergo hæc dicit aliquid ad qualitatem distinctum ab ipso principio.

R E S P O N D E T U R. Actus liber per suam essentiam distinguitur realiter a suo principio, id est non secundum omnia, quæ importat, adeo, que non secundum posse esse & non esse, quod idem tam actu quam potentia convenit. Et sicut Pater distinguitur realiter a filio, non tamen distinguuntur realiter a seipso prout importato ab eodem filio; sic & in praesenti. Concedi ergo potest activa libertas potentia, passiva actu.

Punctum Difficultatis 2.

Deciditur de Difficultate.

P R A E M I T T O 1. Sicut in Metaphysica duplicitate possibilitatem agnoscimus; unam intrinsecam, que est in connexione predicatorum essentialium actus; & aliam extrinsecam, sitam in causa potentibus producere effectum: ita & in praesenti possumus ponere duplum Libertatem, unam extrinsecam & actum, quæ est ipsam potentiam; & ipsam præquisitam indifferentiam; & aliam libertatem intrinsecam, & quas passivam, quæ est ipsam actus prout connotans ipsas potentias indifferentes.

P R A E M I T T O 2. Libertatem passivam duo dicere. Unum in Recto, hoc est ipsam entitatem actus; & aliud in obliquo, hoc est prædictum posse esse & non esse. Illud posse esse & non esse, non potest importari ab actu intrinsecè, & tanquam aliquid intrinsecum.

R A T I O. Tum quia sicut non sunt multiplicanda entia sine necessitate, ita nec intrinsecanda; nulla autem necessitas intrinsecandi actu illud posse esse, & non esse. Tum quia posse esse & non esse definiuntur relata ad ipsum præcipuum: Ergo sicut principium non est in-

trinsecum.

trinsecum prædicatum efficiunt; ita nec illud posse esse & non esse erit intrinsecum prædicatum. Tum, quia negatio ejusdem esse, non potest intrinsecari ipsi esse: Ergo nec actus liber posse esse, & posse non esse intrinsecari poterit. Conf. probatur, quia illud esse, quod ponit ly: posse esse, negat postea ly: posse non esse: Ergo hinc negatio esse, non potest intrinsecari ipsi esse, nec actus liber posse esse, & posse non esse, intrinsecari poterit.

PRÆMITTO 3. Quod libertas actui voluntatis secundum quod actus voluntatis est, neque est essentialis, neque non essentialis: non essentialis, quia alias actus voluntatis non posset esse necessarius, si est illi essentialis libertas, neque etiam potest dici, quod sit non essentialis libertas, alias neque actui liber reduplicative sumpto essentialis foret. Cumque actus voluntatis quæ talis præcindat ab esse liberi & necessarii, non potest dici essentialiam esse actui voluntatis quæ talis libertatem. Est ergo actus voluntatis nec secundum suam entitatem simpliciter accipiens, neque sub reduplicatione Liberi, sed specificative non nisi: An scil. actus voluntatis liber specificative acceptus, tanquam intrinsecum prædicatum dicat libertatem.

DICENDUM. Quod actus liber importet libertatem tanquam aliquid extrinsecum, intrinsecè tamen & essentialiter requisitum. Est conclusio conformis istis quæ dicta sunt in materia de Connotatis & Relatione, iisque quæ dicta sunt in materia de Pænitentia: An scilicet peccatum sit pars compositiva pænitentia?

PROBatur 1. Id quod definitivè spectat ad actum Liberum, si non est intrinsecum, saltem debet esse extrinsecum intrinsecè requisitum: eanum quæ ad definitionem spectant, spectant ad essentialiam rei: sed actus liber per posse esse & non esse definitur: Ergo.

PROBatur 2. Conclusio. Non apparentio cur major sit connexio actus liberi cum posse esse & non esse, quam sit inter relationem & terminum; sed terminus est non nisi quid extrinsecum intrinsecè requisitum ad relationem: Ergo idem dicendum de posse esse & non esse comparato ad actum liberum.

PROBatur 3. Posse esse, & non esse, vel est conditio actus liberi, vel prædicatum intrinsecum, vel aliquod extrinsecum connotatum: sed non est sola conditio; quia si posse esse & non esse est sola conditio actus liberi, necessariò actus liber deberet habere alia prædicata sui definitiva: nihil enim definitur per meram conditionem. Non etiam illud posse esse & non esse est prædicatum intrinsecum propter dicta Præmisso secundo: non etiam est extrinsecum absolute etiam per Te: quia ingreditur definitionem liberti, debet ergo esse, ut intenditur, extrinsecum quidem connotatum, intrinsecè autem requisitum, quia ingrediens definitionem.

Sed poteritne idem actus quæ erat liber esse necessarius: si adæquatè & cum suis connotatis accipiatur actus liber non poterit reddi necessarius. Ratio, quia pro connotato dicit indifferenteriam causarum, adeoque exclusionem necessitatis desumibilis à causis determinatis. In adæquatè tamen acceptus actus liber, se pro sola entitate, potest reddi necessarius: nulla enim in hoc implicatio apparat, unica posset esse in hoc contradicatio, nempe quod sit libertas intrinsecum prædicatum: hoc autem ipsum negatur.

OBJICIT 1. Esparza h̄c q. 14. Omnis actus liberè ac indifferenter elicitus, est essentialiter comparativus eorum extremorum, inter quæ versatur libertas arbitrii; utpote intrinsecè prosecutivus unius & rejectivus alterius: Ergo actus liberè elicitus ex conceptu suo, est intrinsecè ac essentialiter exercitum potentiae liberæ, ut libera est, adæquatè sumptus, atque adeo est illi adæquatè intrinseca libertas in actu secundo: non secus atque est adæquatè intrinseca libertas in actu primo voluntati, quatenus coniunctæ cum omnibus requisitis, ad agendum & non agendum.

RESPONDETUR. Alia hæc est quæstio: An sit essentialia actui libero posse esse & non esse; alia autem: An hoc ipsum posse esse & non esse sit aliquid intrinsecum, intrinsecè requisitum, parsque illius. Nam etiam relationi essentialia est esse ad terminum, neque tamen terminus est pars relationis: essentialia est causæ esse ad effectum; neque tamen effectus etiam per oppositos est pars causæ. Rufus Antecedens non continet definitionem libertatis, sed prædicatum commune etiam deliberationi intellectuali: hinc ex illo non est recta consequentia. Rufus Consequens hoc sensu est verum, quod actus liber stante libertate reduplicativeque acceptus ex conceptu suo sit exercitum potentiae liberæ, secus non stante libertate, & actus non nisi specificativè sumpto.

Conformatet ad Conclusionem dici potest, quod actus liber sit essentialiter comparativus, non ita ut sit hoc illi quid intrinsecum & ab intrinseco petibile: sed ita ut sit quid extrinsecum, & ab extrinseco, hoc est, à causis indifferenteribus petibile: scilicet sit intrinsecè requisitum: quia ingrediens definitionem: non est autem novum ut entia connotativa, & respectiva aliquod extrinsecum, quia ad aliud, pro definitivo explicant.

Paritas allata non tenet, quia esse causam talem & esse requisita talia non est prædicatum ab aliquo extrinseco pendens in ratione causativi; hinc libertas actui primo erit intrinseca: Jam autem libertas in actu secundo, est pendens ab extrinseco, nempe à principio potente operari vel non operari; quod ipsum prædicatum sicut est extrinsecum actui,

P.
MLO
WSKI
A.e: Z:
V

ita & prædicata ab illo peribilia. Et sicut esse album est prædicatum intrinsecum & absolutum, secus esse simile: Ita & intrinseca erit libertas aetui primo, stans in indifferentia causa, non autem libertas aetus secundi.

OBJICIT 2. Idem. Aetus opinativus differt intrinsecè à cognitione evidenti: Ergo & liber à necessario, differet intrinsecè: quia sicut aetus opinativus oritur ab intellectu distracto permotiva opposita, ita & aetus liber oritur à voluntate distracta per plura motiva.

RESPONDE TUR. Esse aetum opinativum, nihil aliud est nisi esse expressionem affensivam ob rationem non convictivam: ratio quidem non convictiva est quid extrinsecum, expressio tamen ipsa non est quid extrinsecum sibi ipsi. Jam autem aetus liber non ratione sui, sed ratione causa potens operari, & non operari est liber: hinc sicut illa causa est quid extrinsecum aetui; ita & prædicatum ex illa pe- tibile, erit extrinsecum aetui. Ex dictis etiam distinguitur Conf. Ergo & liber aetus à necessario differt intrinsecè involvendo posse esse & non esse tanquam aliquid extrinsecum intrinsecè requisitum Con. Conf. Involvendo illud tanquam intrinsecum sibi & non connotativum Neg. Conf. Nec est necesse ut in omnibus sit imitativa voluntas aetuum intellectus & prædictorum ab expressione petibilium; alias & ipsi aetus voluntatis deberent esse expressio: Jam autem quod esse opinionem sit quid intrinsecum petitur ex prædicato expressionis. Sed sufficit ut in hoc imitetur notitiam nempe in positione affensu ad suum bonum, & in imitatione ne quidquam intentet voluntas nisi prius exprimat & cognoscat intellectus. Et cum esse vitale sit quid extrinsecum intrinsecè requisitum ad vitalitatem, etiam in aetibus intellectus, eosdem imitando voluntas, esse liberum importabit pro prædicato extrinsecō intrinsecè requisito.

QUÆSTIO II.

De Divisione, & Subjecto Libertatis.

PAUCA erunt de Divisione tradenda; de subiecto autem libertatis petantur reliqua ex Animasticis, & Ethicis. Ubi tractatum est, An intellectus sit potentia libera? Itemque potentia appetitiva sensibilis? Ibidem etiam tratabatur. An Aetus liber dum sit liber? Item An electio, Aetus imperatus sint liberi, &c.

Quoad primum.

DIVIDITUR 1. Libertas in Libertatem potentia, & libertatem aetus. Utroque est explicata super præmisso 1.

DIVIDITUR 2. In Libertatem quoad specificationem, & in Libertatem quoad exercitum. Libertas quoad specificationem est in indifferentia ad ponendum hunc vel illum in spe-

cie aetum, licet alteruter ponni debeat. Libertas autem quoad exercitum est quando non solum est indifferens ad hunc vel illum ponendum aetum, sed potest neutrum ponere.

DIVIDITUR 3. quanquam divisione cum priori coincidente Libertas in libertatem contradictionis, & libertatem Contrarietatis. Libertas contradictionis est quando non tantum est indeterminata potentia ad hunc potius aetum, quam ad illum, sed fieri potest ut nullum eliciat. Appellatur hæc libertas contradictionis, quia sicut contradictioni stat in esse & non esse, ita illa libertas habet indifferentiam ad esse aetus, & non esse aetus. Libertas autem Contrarietatis est, secundum quam datur indifferentia ad alterutrum aetum, non tamen ad negationem utriusque. Appellatur hæc libertas Contrarietatis, quia sicut contraria sunt circa terminos positivos, sic & libertas Contrarietatis, est circa terminos positivos hujus, vel illius aetut.

Quoad secundum:

ILLUD in praesenti reliquis alibi tractatis discutendum venit: An Subjectum Libertatis sit nonnisi potentia activa, ita ut potentia passiva, nullo modo possit esse libera?

DICENDUM est. *Non posse salvare libertatem in potentia passiva sine ullo omnino aetui illius.*

Videnda sunt in primis Rationes aliorum.

RATIO 1. Ad ferrisolet. Quia Trident. docet de Justif. Can. 4. Quod in negotio salutis merè passivè nos non habeamus.

RESPONDERI potest. Hoc loco non nulli supponere Tridentinum quod nulla potentia passiva libera de facto detur.

RATIO 2. est. Quā utitur Rec. Suar. De ratione Libertatis est indifferentia activa: definitur enim libertas, potentia quæ positis omnibus prærequisitis potest agere, vel non agere, vel agere oppositum. Hæc autem indifferentia debet esse immediata libertati.

RESPONDERI potest. Quod libertas nonnisi activa sit hæc definitio, non autem libertatis ut sic, quam non posse extendi etiam ad potentiam passivam, necum ostenditur.

INSTAT 1. Idem. Voluntas ut sit fibra, debet habere dominium supra suos aetut, & posse illos cohibere; hoc autem dominium, non est v. g. in gratia: quia gratia non est cohibitiva aetut.

RESPONDERI potest. De facto libertatem non esse conjunctam nisi cum dominio activo: sed inde non sequitur esse impossibilem libertatem potentia passiva.

INSTAT 2. Idem. Potentia passiva quæ talis non potest non recipere aetum, potentia autem libera debet habere posse agere & non agere. Assumptum probatur quia potentia passiva aut posset recipere aetum, vel non recipere ante illius productionem, aut post illius produc-

ctionem: hoc secundum dici non potest, quia actio eductiva necessariò infert passionem: non etiam ante productionem posset recipere & non recipere: quia receptioni resisteret vel formaliter, vel effectivè; si resisteret formaliter non posset unquam non resistere: non etiam effectivè; quia redibit ratio facta.

R E S P O N D E T U R. Fieri posse ut potentia passiva habeat concussum, & influxum in formam, eo casu neque ante productionem, neque post productionem resisteret, sed quasi concomitante negando concussum suum, & causam sicut quā non potest procedere ad opus ipsum efficiens: fieri potest ut ipsum efficiens sit adstrictum ut prævideat, an sit potentia passiva exhibitura suum concussum, recepturaque non: hinc ante productionem posset adhuc salvare qui resistat receptioni. Et certè ponatur qualitas aliqua spiritualis in Petro, cur non entipossible, ut connaturaliter illa non sit transferibilis in Paulum, nisi præconsulta libertate passiva: An sit scilicet recepturus, an non. Alia argumenta ejusdem non probant non posse dari potentiam passivam liberam, sed tantum quod potentia activa libera, debeat immediatè influere in suos actus.

R A T I O 3. est, quā utitur Oviedo. Causa materialis determinatur ab effidente, & efficiens determinat materialem: Unde determinatio nunquam oritur à causa materiali. Quapropter causæ materiali non potest tribui libertas in actu secundo.

R E S P O N D E T U R. Non esse de conceptu, ut si causa materialis determinabilitatem, ut dictum in physicis: Consequenter procedit argumentum, ad maximum, non nisi de causa materiali præsentis ordinis: non autem de causa materiali possibili. Deinde illa propositio causæ efficiens determinat materialem causam, veritate est hoc sensu: quia determinat efficiendo formam, sicut quā maneret materia indeterminata ad certam speciem: sed non est vera hoc sensu, quia agens determinet pro omni eventu possibili, ut materia formam non nisi recipiat, ita ut illam non possit non recipere, hoc enim probari deberet.

Insistat idem. Actio identificata passioni alio modo respicit principium efficiens, alio modo materiale: respicit enim principium efficiens tanquam id à quo exit, & principium passionis tanquam id, ad quod tendit, & in quo recipitur. Et sicut prius concipitur ex modo concipiendi exire, quā recipi; ita prius concipitur agens determinare materiam, quā determinans agens.

R E S P O N D E T U R. Vi hujus rationis sequitur, quod ab organo anima spiritualis determinari non possit ad eliciendam non nisi actionem sensitivam; cum prius determinetur à principio effectivo neque anima; quā independen-

ter ab organo determinata non est ad eliciendam operationem materialem, utpote improportionatam suę spiritualitati. Dictum etiam supra, quamvis vis determinandi concedatur principio effectivo pro rerum ordine qui modò est, sed non pro possibili; ut si non possit ad productionem formæ procedere agens nisi præconsultā potentia passivā an sit receptura, vel non. Posito autem, quod materia illum concussum posset præbere, vel non præbere, non hoc ipso erit causa efficiens; quia ex vi illius concursus præbiti potentia materialis mutaretur in se; non mutatur autem in se efficiens ex vi concursus præbiti. Deinde quia efficiens ex genere efficientis non debet recipere suum effectum; debet autem causa materialis ex vi passivæ potentia pati suum effectum. Denique quamcum tu differentiam ostendes inter causam materialem & efficientem, eadem hic in præsenti applicabitur.

Antequam probetur Conclusio.

S U P P O N O 1. Non posse salvare libertatem sine indifferentia ad concurrentem, vel non concurrentem, per ly concussum non accipiendo solum concussum in genere causæ efficientis, sed in quocunque tandem genere.

R A T I O. Suppositi, quia libertas cum determinatione quā tali salvare non potest, esset autem determinatio, si non esset indifferentia concurrenti, vel non concurrenti.

S U P P O N O 2. Quod per solam indifferentiam entitativam non possit salvare libertas, quia alias etiam materia nostra esset libera, quia indifferentis ad formas, ipseq; intellectus est indifferentis ad hoc vel illud noscendum, immo & potentia sensitivæ: Ergo indifferentia entitativa libertatem non salvat.

S U P P O N O 3. Ad hoc ut indifferentia entitativa salvare libertatem addi debet indifferentiæ, posse præbere concussum, vel non præbere, in circumstantia reliquorum præquisitorum. His suppositis.

P R O B A T U R 1. Conclusio. In potentia passiva sine ullo actu & posset salvare ratio liberi ut dicas, & non posset salvare ut probatur, quia non posset salvare sine indifferentia ad præbendum concussum vel non præbendum ut dixi præmisso 1. Sed hoc ipsum non potest salvare sine ullo actu, quia alias posset salvare per solam indifferentiam entitativam contra suppositum secundum.

P R O B A T U R 2. Nisi ponatur in potentia passiva aliquis actus, non potest quidquam ostendi per quid illa potentia transeat à non esse præbentis concussum liberè ad esse præbentis: Nihil enim plus haberet (si actus non ponatur) dum præberet concussum, ac dum non præberet liberè concussum. Et tamen dum liberè non præbet concussum, verè non præbet concussum.

P.
MLO
wski
A:et Z:
VI

PROBATUR 3. Quia interrogata illa potentia passiva; An vellet recipere formam deberet respondere, ut ita dicam, volo: hoc autem volo non est ipsa entitas potentiae: quia alias sicut semper retinet entitatem, ita semper retinet volo recipere, adeoque non est indifferentis ad recipiendum, adeoque illud volo recipere debet esse aliquid distinctum ab illius entitate: hoc autem non potest esse aliud, nisi aliqua actio illius, & aliquis motus. Et certe si detur potentia, in quam efficiens inducere non possit formam nisi consulat potentiam passivam, an sit liberè receptura, non potest videre an sit liberè receptura, in ipsa entitate potentiae: quia entitas supponitur indifferentis ad utramque partem: Ergo debet id videre in aliqua determinatione quocunque tandem modo salvabili & appellabili a te, modo sit aliquid praeter ipsam entitatem, quod solum vel maximè in praesenti indetinatur.

Censet quidem Tridentinum *sancificari nos per voluntariam susceptionem gratiae & donorum*: sed illo loco vult quidem ad infusionem gratiae præcedere motus nostros supernaturales, sed non vult posse libertatem potentiae salvari, sine ullo actu.

Supponunt etiam haec Probationes & Conclusio, quod omisso libera & tamen sine ullo actu dari non possit: de quo alias in materia de Peccatis & Gratia.

QUÆSTIO III.

De Impedimentis Libertatis.

DE impedimento petibili ex Prædeterminatione, Decreto efficaci dictum in prima parte, & ostensum etiam quod per Prædefinitiones quales a nostris tenentur non paucis illæsa maneat Libertas. Aliqua alia hic expedienda.

QUÆRERE. An Deus voluntatem necessitare possit eodem numero concursu quo concurisset ad actum liberum?

ASSERO 1. Quod hoc solo titulo, quia est indifferentis concursus, non possit necessitari voluntas.

RATIO. Quia hoc titulo quod aliquid non sit necessitans non potest necessitare, sicut nequidquam dealbat hoc ipso titulo, quia album non est. Hoc autem quia est indifferentis concursus, est concursus non necessitans: Ergo

ASSERO 2. Posito per possibile vel impossibile concursu indifferenti, & tamen posito decreto divino ad unum determinante auferretur libertas.

RATIO. Quia libertas est indifferentia agendi vel non agendi, vel agendi oppositum possit omnibus præquisitis; jam autem posito illo decreto utpote efficaci & præquisito ad agendum, non posset non agere causa.

DICES 1. Deus non potest facere ut cum qualitate necessitante homo operetur liberè: Ergo nec potest facere, ut cum qualitate indifferenti operetur necessariò.

RESPONDETUR. Disparitatem esse; quia ad hoc ut aliquid dicatur liberè agi ex vi definitionis, sequitur ut nihil sit ex præquisitis determinativum; quia si sit determinativum non potest non sequi operatio: Jam autem id, quod sit necessariò, falsum est quod omnia præquisita ad agendum debet habere necessaria. Supponitur autem hic præter concursum indifferentem esse appositum decretum determinans.

DICES 2. Concursum Dei ordinarius, quo concurrit cum voluntate creata est talis conditionis ut ei possit voluntas resistere: Ergo illum nequit voluntas necessitari.

RESPONDETUR. Quod per talem concursum extra circumstantiam deeret determinantis, non possit voluntas determinari: fucus ex suppositione talis decreti.

DICES 3. Solum decretum Dei extrinsecum non potest facere, ut ignis non comburat flum: non persistente eodem concursu ex parte Dei: Ergo nec necessitare potest voluntatem ad operandum concursu indifferenti.

RESPONDETUR. Disparitatem esse eo, quod concursus exhibitus signis sit determinatus non nisi ad unctionem, consequenter necessariò sequitur usus: quia necessarium non definit per hoc, ut omnia principia sint determinata: Jam autem libertas definitur per hoc, ut omnia principia sint indifferentia. Hinc quamvis concursus est indifferentis, & supponetur decretum Dei determinatum, adhuc auferretur libertas.

ASSERO 3. Indifferens secundum potentiam obediencialm acceptum potest affumi a Deo, & elevari ad necessitandam.

RATIO. Tum quia nulla in hoc implicantia: nec ostendit potest hoc esse extra sphæram potentiae obediencialis. Tum, quia potest assumi ignis ut miraculose producat frigus: Ergo etiam potest assumi indifferentis ad necessitandum. Tum, quia actus necessitatus stat cum hoc, quod proficiscatur ab extrinseco, unde & coacta ab extrinseco principium habent: Ergo etiam poterit proficisci necessitatio ab eo, quod in entitate sua non est determinativum. Cæterum non erit adhuc tunc illud auxilium in entitate necessitativum: quia elevatio Dei naturas rerum immutare non potest: Ergo si auxilium illud vel concursus natura sua indifferentis erit, etiam posita elevatione indifferentis erit. Et sicut ignis elevatus ad producendum frigus, non evadit adhuc natura sua frigidus; ita nec auxilium indifferentis elevatum ad necessitandum erit necessarium in entitate. Hinc istud auxilium erit necessarium non nisi

cau-

R.
THE M
ziano
Tom
D.

Disputatio VI.

177

causativè. Quod autem dicitur de auxilio in-
differenti idem proportionaliter dici debet de
auxilio necessario, quod scil. divinitus assumi
possit ad ponendum aliquid liberum constitutu-
ente Deo, ut causativè evadat liberum per pos-
itionem exempli gratiā alicujus qualitatis re-
stringens vim ejusdem, multo magis proce-
det assertum si dicatur assumi lignum ad com-
producendum actum liberum &c.

Ceterum posito decreto determinante vi-
deatur non posse dari concursum in differentem
vel auxilium, si nihil insuper superaddatur: Ra-
tio, quia per nihil transiret (in sententia actum
Dei liberum per connotata salvante) illud De-
cretum a non esse determinantis, ad esse deter-
minantis.

QUÆRÈS 2. *An absolute voluntas necessi-
tari possit.*

ASSERO. *Posse necessitari voluntatem, est
contra Vasq. Bann. Alvarez, quibus oppo-
nunt se Suar. uterque Bellarm. & alii.*

RATIO. Quia id non implicat contradic-
tionem. Deinde dari potest qualitas necessa-
ria & determinata non nisi ad hoc, qualem a-
gnoscunt Thomistæ suam Prædeterminatio-
nem: Hæc qualitas necessariò inferret actum
volitionis; hoc ipso enim non esset determina-
tiva: Ergo per illam qualitatem necessitabitur
voluntas: quia eam necessitari non aliud est,
quam reddi non indifferentem in agendo.

DICES 1. Potentia necessaria non potest et-
jam divinitus liberè operari: Ergo nec liberè
necessariò poterit operari.

Responsum sup. Falsum esse Antecedens:
Si enim divinitus potest frigidum producere
calorem: quare necessitatum non poterit asser-
ti quærum instrumentum per elevationem ad
producendum aliquid liberum.

Probat etiam Argumentum multum; quia
probat voluntatem nostram in patria non elice-
re actum necessarium amoris. Item divinam
voluntatem non necessariò seipsum amare, eò
quod liberè possit aliquid amare v. g. decreta
sua libera, existentiam creaturarum, &c. si-
milia.

DICES 2. *Stante judicio necessario non potest liberè operari voluntas: Ergo stante judicio
in differenti non potest operari necessariò, alias
ferretur in incognitum.*

RESPONDETUR. Si sit res de judicio ne-
cessario per ordinem ad potentiam obedientia-
lem poterit elevari judicium necessarium, ut
sequatur actus liber: Si autem quæstio non pro-
cedat de elevatione, disparitas erit: quia ad li-
bertatem requiritur vi definitionis, ut positis om-
nibus prærequisitis possit non agere volun-
tas: hinc quamvis maneat judicium indiffe-
rens, si aliunde ponatur determinatio, auferre-
tur libertas. Posito autem judicio necessario,
jam ponitur principium determinans, adeo-
que non poterit liberè operari vo-
luntas.

TRACTATUS III.

De Actibus Humanis in ordine ad

Praxim.

Formavi Titulum Methodi causâ, Tractatum tamen hunc alias impressum, hic
non adjicio, volens si Deo cordi fuerit, unâ omnes materias morales
complecti.

Hæc postquam de Angelis & Actibus Humanis tractavimus, Angeli & Hu-
mani esse condicamus.

A. M. D. G. Bq; V. H.

b. M.

P.
MLO
WSKI
Act. Z:
VI